27 stycznia 2026

Szanowny Panie Wójcie,

W dniu 12 grudnia 2025 r. na stronie Rządowego Centrum Legislacji opublikowano uzasadnienie do projektu nowelizacji ustawy o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych, przygotowany przez Ministerstwo Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej, druk UD348. Zgodnie z uzasadnieniem projekt ten przewiduje, między innymi, wprowadzenie maksymalnego czasu uczestnictwa w Warsztatach Terapii Zajęciowej (WTZ).

W naszej ocenie wejście w życie projektowanych przepisów w obecnym kształcie **stanowi realne zagrożenie dla stabilności lokalnych systemów rehabilitacji i pomocy społecznej oraz grozi paraliżem działań samorządów terytorialnych**, które w praktyce poniosą pełne konsekwencje tych zmian. Projekt zakłada, że uczestnictwo osoby z niepełnosprawnością w WTZ zostanie **administracyjnie zakończone po trzech kompleksowych ocenach realizacji indywidualnego programu rehabilitacji (IPR)**, ograniczy zatem pobyt uczestnika do trzech kompleksowych ocen, co przekłada się na 6 do 9 lat dla osób uczestniczących w zajęciach przez wejściem w życie ustawy i maksymalnie 6 lat i 6 miesięcy dla osób, które rozpoczną terapię po wejściu w życie Ustawy. Po wyczerpaniu tego limitu uczestnik utraci możliwość dalszego korzystania z WTZ, niezależnie od poziomu funkcjonowania, stanu zdrowia, stopnia samodzielności, czy realnych szans na zatrudnienie. Jednocześnie projekt **nie zapewnia żadnej gwarantowanej, systemowej alternatywy wsparcia** dla osób opuszczających WTZ.

Takie rozwiązanie doprowadzi do **masowego wypychania osób z niepełnosprawnościami poza system rehabilitacji**, bez przygotowanych ścieżek dalszego wsparcia. Dla wielu uczestników WTZ jest jedyną stabilną formą codziennej aktywizacji, rehabilitacji i wsparcia środowiskowego. Nagłe zakończenie rehabilitacji oznacza realne ryzyko regresu funkcjonowania, izolacji społecznej, pogorszenia stanu psychicznego oraz narastania kryzysów wymagających interwencji pomocy społecznej i ochrony zdrowia.

W praktyce, projekt **przerzuca odpowiedzialność państwa na jednostki samorządu terytorialnego**, oraz rodzinę, bez zapewnienia alternatywnych form wsparcia, dodatkowych środków finansowych, narzędzi organizacyjnych ani infrastruktury. Samorządy zostaną zmuszone do reagowania na skutki nowych przepisów poprzez doraźne działania, tworzenie zastępczych form wsparcia, obsługę zwiększonej liczby osób pozostających poza systemem rehabilitacji oraz ponoszenie nieprzewidywalnych kosztów finansowych i społecznych.

Brak reakcji na etapie projektu ustawy może doprowadzić do **chaosu organizacyjnego i społecznego na poziomie lokalnym**, zaburzenia ciągłości usług oraz destabilizacji funkcjonujących od lat systemów wsparcia osób z niepełnosprawnościami.

W związku z tym zwracamy się z pilnym apelem o:

- zablokowanie procesu legislacyjnego,
- dokonanie analizy lokalnych skutków projektowanych zmian,
- uwzględnienie zagrożeń w planowaniu polityki społecznej JST,
- sprawdzenie, w jaki sposób zabezpieczone przed wykluczeniem i marginalizacją zostaną osoby z niepełnosprawnością intelektualną, dla których WTZ są jedyną realna formą aktywizacji,
- analizę wzrostu kosztów pomocy społecznej o koszty zabezpieczenia osób skreślonych z listy uczestników WTZ, które nie mają możliwości podjęcia zatrudnienia,
- rozważenie zajęcia stanowiska w toku konsultacji społecznych i prac legislacyjnych.

Projekt w obecnym kształcie **zagraża bezpieczeństwu społecznemu, stabilności lokalnych wspólnot oraz ciągłości wsparcia osób z niepełnosprawnościami**, a jego skutki wprost obciążą budżety miast i powiatów.

Z poważaniem,